

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ**

проспект Повітряних Сил, 6

Київ, 03168

Тел.: (044) 230-73-30

E-mail: admou@post.mil.gov.ua

Код ЄДРПОУ 00034022

Голові громадської організації
“Зелений лист”

Владиславу БАЛІНСЬКОМУ
zeleniy.list1@gmail.com

На № 251/21 від 06.12.2024
№ 251/18 від 06.12.2024
№ 251/185 від 06.12.2024
№ 251/399 від 06.12.2024
№ 251/187 від 06.12.2024
№ 251/253 від 06.12.2024

Шановний Владиславе Мирославовичу!

Міністерством оборони України на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 12.12.2024 № 40462/1/1-24 опрацьовано Ваше депутатське звернення про направлення звернення ГО "Зелений Лист" та додану до нього аналітичну записку “Щодо проблематики забезпечення військовослужбовців усім необхідним та шляхи їх вирішення”.

За результатами опрацювання та в межах компетенції повідомляємо наступне.

В умовах сучасних викликів, з якими стикається Україна, забезпечення Сил оборони є пріоритетом для національної безпеки. Одним із важливих аспектів цього процесу є залучення місцевих бюджетів для фінансування нагальних потреб військових формувань. В умовах війни потреби Сил оборони зростають, а ресурси державного бюджету можуть бути обмеженими. Місцеві бюджети можуть стати важливим джерелом фінансування для: закупівлі необхідного обладнання та техніки; фінансування соціальних програм для військовослужбовців та їхніх сімей; підтримки інфраструктури, що забезпечує діяльність військових частин.

Стосовно забезпечення речовим майном (майном особистого користування).

Відповідно до абзацу 7 пункту 4 розділу I “Інструкції про організацію речового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та

ДОКУМЕНТ СЕДО

Сертифікат 3F1FC22062171FDF040000004481000024340200

Підписувач Канєвський Гліб Олександрович

Дійсний з 14.10.2024 0:00:00 по 13.10.2026 23:59:59

Департамент політики закупівель Міністерства оборони України

220/19/286 від 31.01.2025 16:11

Державної спеціальної служби транспорту в мирний час та особливий період” затвердженої наказом Міністерства оборони України від 29.04.2016 № 232 (далі - Наказ), майно особистого користування – це предмети військової форми одягу, взуття та спорядження, які видаються у власне користування військовослужбовців.

Абзацом 3 пункту 28 розділу II Наказу передбачено, що речове майно особистого користування військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, військовослужбовцям, призваним під час мобілізації на особливий період та курсантам ВВНЗ видається у власність.

Також, згідно пункту 3 розділу V Наказу, строки експлуатації (носіння) речового майна в угрупованнях військ (сил), які безпосередньо беруть участь у бойових діях (спеціальних операціях) під час збройного конфлікту, в антитерористичних операціях та здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії не встановлюються. Майно знаходиться в експлуатації (носінні) до повного зношення. У разі знищення або приведення його в непридатний стан відповідне майно змінюється на нове.

Щодо забезпечення озброєнням і військовою технікою.

Забезпечення військових частин Збройних Сил України озброєнням та військовою технікою здійснюється відповідно до розпоряджень Генерального штабу Збройних Сил України з логістичного забезпечення з урахуванням їх наявності на арсеналах (базах, складах).

З метою покращення рівня матеріально-технічного забезпечення Збройні Сили України співпрацюють з благодійними (гуманітарними) організаціями (установами) та іншими юридичними і фізичними особами відповідно до законодавства України, зокрема Законів України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” та “Про гуманітарну допомогу”, а також інших нормативно-правових актів, в тому числі наказу Міністерства оборони України від 01.02.2018 № 18 “Про затвердження Інструкції про організацію залучення, використання, обліку та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України”.

Ще одним джерелом фінансування для покращення рівня матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України є кошти, які надходять безпосередньо до військових частин в якості частини податку на доходи фізичних осіб від оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, відповідно до статті 43 Закону України “Про Державний бюджет України на 2024 рік”, частини шостої статті 23 та абзацу четвертого підпункту 2 пункту 60 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України.

Так, за рахунок цього джерела Збройними Силами України оборони України у 2024 році отримано 7,7 млрд грн. У 2025 році за рахунок вищезазначених надходжень заплановані видатки у сумі 9,4 млрд грн.

Зазначені кошти за рішенням командира (керівника) військової частини спрямовуються на закупівлі найбільш актуальної номенклатури військового майна (зброя, боєприпаси, БПЛА, ремонти техніки та майна тощо)

Згідно співдоповіді Міністерства внутрішніх справ України забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України матеріально-технічними ресурсами здійснюється відповідно до встановлених норм забезпечення (належності) майном, виходячи з обсягів бюджетного фінансування на вказані цілі. Вказані органи Міністерства внутрішніх справ України співпрацюють з благодійними (гуманітарними) організаціями (установами) та іншими юридичними і фізичними особами відповідно до законодавства України, зокрема Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації”, Закону України “Про гуманітарну допомогу” та інших нормативно-правових актів.

Щодо списання військового майна слід зазначити, що з метою спрощення списання військового майна Верховною Радою України 05.10.2023 прийнято Закон № 3411-IX “Про внесення змін до статті 4 Закону України “Про правовий режим майна у Збройних Силах України” (далі - Закон) щодо спрощення процедури списання військового майна” та Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 12.03.2024 року № 287 якою внесено зміни до Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання майна у Збройних Силах України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1225 від 04 серпня 2000 року (далі – постанова КМУ № 1225).

З метою приведення у відповідність до Закону та постанови КМУ № 1225 нормативно-правових актів Міністерства оборони України, наказом Міноборони від 06.05.2024 № 288 затверджено зміни до Порядку списання військового майна у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту.

Внесеними змінами впроваджено новий документ для списання військового майна – єдиний акт, кардинально змінено підхід до списання військового майна, виключено необхідність подання великого переліку документів на розгляд до керівників органів військового управління, які приймають рішення щодо списання, а також будь-яких погоджень з Військовою службою правопорядку у Збройних силах України чи іншими правоохоронними органами держави.

Частиною п'ятою статті 4 цього Закону передбачено, що під час дії воєнного стану командир військової частини за поданням комісії для списання військового майна має право своїм наказом списувати закріплене за військовою частиною майно незалежно від номенклатури служб забезпечення (крім зброї)

вартістю за одиницю військового майна або за одним актом до 100 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1,7 млн. грн) без додаткових погоджень з вищим керівництвом чи іншими органами.

Таке законодавче запровадження сприяє оперативному списанню втраченого (знищеного) військовими частинами військового майна та надає можливість не захаращувати його облік, тобто штучно не збільшувати рівень забезпечення, своєчасно реагувати на зміну рівня забезпечення в тих чи інших військових ресурсах.

Облік військового майна в Збройних Силах України ведеться відповідно до Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України затвердженої наказом Міноборони від 17.08.2017 № 440.

З метою спрощення ведення обліку та зменшення документообігу при здійсненні військового обліку, наказом Міноборони від 15.08.2024 № 560 внесені зміни до наказу Міноборони № 440, що дозволяє військовим частинам вести облік майна в електронній формі, зменшуючи документообіг та бюрократію.

Також зазначаємо, що відповідно до частин першої та п'ятої статті 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей.

Частинами першою та третьою статті 142 Конституції України визначено, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. Держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою.

Згідно із статтею 9 Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Законом України від 15.07.1997 № 452/97-ВР, органи місцевого самоврядування мають право в рамках національної економічної політики на власні адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень.

Обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає повноваженням, передбаченим конституцією або законом. Згідно з пунктом 23 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон № 280/97-ВР) виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання про розгляд прогнозу

місцевого бюджету, затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання відповідного бюджету.

Відповідно до статті 67 Закону № 280/97-ВР держава фінансово забезпечує здійснення органами місцевого самоврядування наданих законом повноважень органів виконавчої влади у повному обсязі за рахунок закріплення за відповідними місцевими бюджетами джерел доходів бюджету, надання трансфертів з державного бюджету, а також передання органам місцевого самоврядування відповідних об'єктів державної власності.

Рішення органів державної влади, які призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, обов'язково супроводжуються передачею їм необхідних фінансових ресурсів. Вказані рішення виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами, компенсуються державою.

Згідно з частиною четвертою статті 61 Закону № 280/97-ВР самостійність місцевих бюджетів гарантується власними та закріпленими за ними на стабільній основі законом загальнодержавними доходами, а також правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону.

У статті 36 Закону № 280/97-ВР визначено делеговані повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад в галузі оборонної роботи.

Таким чином, видатки місцевих бюджетів, спрямовані на підтримку військовослужбовців та виконання завдань в галузі оборонної роботи, мають забезпечуватись державою як делеговані повноваження.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону України «Про основи національного спротиву» (далі – Закон № 1702-ІХ) добровольче формування територіальної громади – воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони. Згідно з частиною другою статті 8 Закону № 1702-ІХ добровольчі формування територіальних громад утворюються з урахуванням ресурсних та людських можливостей відповідних територіальних громад.

Частиною першою статті 23 Закону № 1702-ІХ визначено, що фінансування та матеріально-технічне забезпечення національного спротиву здійснюються за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, а також з інших не заборонених законодавством України джерел. Пунктом 3 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) визначено, що бюджетна система України ґрунтується на принципі

самостійності, який передбачає, що Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними.

Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел доходів бюджету, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання бюджетних коштів відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети. Згідно з пунктом 17 частини першої статті 91 Кодексу до видатків місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів, належать видатки на заходи та роботи з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки місцевого значення.

Таким чином, законодавством передбачено можливість здійснювати видатки з місцевих бюджетів на заходи та роботи з територіальної оборони та мобілізаційної підготовки місцевого значення.

Відповідно до частини дев'ятої статті 13 Кодексу створення позабюджетних фондів органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами не допускається.

Разом з цим, статтею 68 Закону № 280/97-ВР визначено, що органи місцевого самоврядування можуть утворювати цільові фонди, які є складовою спеціального фонду відповідного місцевого бюджету. Порядок формування та використання цільових фондів визначається положенням про ці фонди, що затверджується відповідною місцевою радою. В положенні про відповідний цільовий фонд повинні бути визначені джерела формування, напрями використання та порядок контролю за використанням таких коштів. Відповідно до частини першої статті 81 Кодексу міжбюджетні відносини – відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України. Статтею 101 Кодексу закріплено право місцевих рад передбачати у відповідних бюджетах міжбюджетні трансферти, в тому числі інші субвенції. Умови та порядок надання субвенції визначаються на договірних засадах між надавачем субвенції та її отримувачем, на підставі рішень відповідних місцевих рад. Договір є невід'ємною частиною рішення про надання субвенції. У договорі повинні бути обумовлені порядок, умови надання та напрями використання коштів субвенції, що була надана.

Згідно із статтею 13 Кодексу благодійні внески, гранти та дарунки є джерелом надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів і відносяться до другої групи власних надходжень бюджетних установ. Благодійні внески

бюджетні установи зараховують виключно на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в органах Державної казначейської служби України для зарахування цих надходжень (благодійних внесків, грантів та дарунків).

Щодо розробки механізмів спонукання місцевих бюджетів на зазначені витрати інформуємо, що згідно зі статтею 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Також слід зауважити, що на сьогодні більше 70 % місцевих бюджетів є дотаційними та в умовах воєнного стану їх фінансовий ресурс є вкрай обмеженим, запропонований перерозподіл видатків негативно вплине на виконання повноважень органів місцевого самоврядування з надання першочергових публічних послуг населенню. Зі свого боку органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати підтримку Сил оборони України в межах чинного законодавства та наявних фінансових ресурсів відповідних місцевих бюджетів.

Додатково інформуємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2025 № 18 утворено Координаційний центр з питань управління регіонами, на території яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, у рамках якого створено робочу групу щодо забезпечення потреб Збройних Сил України та Сил оборони України. Метою робочої групи є координація дій органів влади щодо забезпечення потреб Збройних Сил України та посилення обороноздатності країни.

Залучення місцевих бюджетів для покриття нагальних потреб Сил оборони України є важливим кроком у зміцненні національної безпеки. Ефективна співпраця між державою, місцевими органами влади та громадськістю може суттєво поліпшити фінансування військових потреб і забезпечити необхідну підтримку для захисту країни.

Враховуючи вищевикладене у Міністерстві оборони України взято до уваги аналітичну записку “Щодо проблематики забезпечення військовослужбовців усім необхідним та шляхи їх вирішення” Громадської організації "Зелений Лист". У випадку надходження відповідних проєктів нормативно – правових актів Міноборони опрацює їх у встановленому законодавством порядку.

З повагою

Директор Департаменту політики закупівель
Міністерства оборони України

Гліб КАНЄВСЬКИЙ